

Upphandlingar av innovativa lösningar för ett miljömässigt hållbart samhälle

Denna text är menad som inspiration för finansiärer och behöver anpassas till den egna organisationens mål och förutsättningar att dela ut bidrag. Dessa förutsättningar kan variera och Afori tar inte ansvar för att texten är tillämplig i alla sammanhang eller för alla finansiärer. Vill man bolla idéer och ställa frågor är man varmt välkommen att mejla till linda.swirtun@uhmynd.se.

1 Erbjudandet i korthet

Offentlig upphandling är ett effektivt sätt att möta samhällsutmaningar och samhällsutmaningar kräver nya lösningar. I den här satsningen vill vi se upphandlingar av innovativa lösningar som kan bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle. Satsningen ger offentlig sektor ökad möjlighet att tillsammans med näringslivet driva på samhällets gröna omställning. Agenda 2030 är bara två upphandlingar bort.

Utlysningen riktar sig till upphandlande organisationer som i dialog med näringslivet vill upphandla nya, innovativa lösningar för till exempel byggnation, transport, hälsa, vård och omsorg. Vi ser framför oss olika typer av lösningar, i många fall digitala, som kan bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle.

Den totala budgeten för utlysningen är x miljoner kronor.

Sista ansökningsdag

Beslutsdatum

Projektstart

Projekt slut

Stöd. Vi förklarar formella villkor och svarar på era frågor:

- x/x-2023 kl. x-x (länk till Teams-möte)
- x/x-2023 kl. x-x (länk till Teams-möte)

Kontaktpersoner

2 Vad vi vill åstadkomma med finansieringen

I Sverige upphandlar offentlig sektor för ca 800 miljarder kronor om året. Offentlig upphandling är ett effektivt sätt att möta samhällsutmaningar och samhällsutmaningar kräver nya lösningar. I den här satsningen vill vi se upphandlingar av innovativa lösningar som kan bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle. Satsningen ger offentlig sektor ökad möjlighet att tillsammans med näringslivet driva på samhällets gröna omställning. Agenda 2030 är bara två upphandlingar bort.

En av näringslivets styrkor är att förstå hur man bäst möter kända och okända behov. Att föra dialog med näringslivet är nödvändigt för att kunna göra en god offentlig affär som skapar nytta och värde, och är hållbar. Näringslivet kan med fördel engageras redan under behovsfångsten. Bidrag kan användas till att köpa in expertis inom till exempel tjänstedesign för att i dialog med näringslivet bota i behoven och därmed kunna ta fram bra upphandlingsunderlag.

I upphandlingen kan man möjliggöra för fler företag att ta fram prototyper. Bidrag kan användas för att dela risk med små och medelstora företag så att de inte själva behöver bekosta hela utvecklingsarbetet.

Viktigt för hållbar och värdeskapande upphandling är att aktörerna har en samsyn kring ägande och nyttjande av de lösningar som tas fram. Möjligheterna till tillväxt för leverantören blir generellt större ju mer ägande de har över lösningen, och kanske blir viljan att ingå i en upphandlingsprocess större. Det kan också ge lägre kostnader för den upphandlande organisationen. Genom rätt formulerade avtal kan den upphandlande organisationen ändå få tillräcklig och rätt nyttjanderätt. Denna fråga bör diskuteras tidigt och kontinuerligt i upphandlingsprocessen.

Hela organisationens expertis behöver utnyttjas för att göra goda affärer. Verksamheten, ledningen och inköpsfunktionen måste ha en aktiv dialog för att förstå verksamhetens nuvarande och framtida behov. Därför behöver både verksamheten och inköpsfunktionen delta i projektet som dessutom bör vara väl förankrat i ledningen.

Funktionskrav öppnar för innovation. Genom att basera krav på verkliga behov öppnar man för nya och för behoven bättre anpassade lösningar. Det blir också enklare att se om en lösning levererar på organisationens behov, oavsett vilken teknik eller metod som lösningen baseras på. Funktionskrav gör också att upphandlingen inte tyngs ner av onödiga tekniskspecifikationer och gör det enklare att löpande utvärdera leveransen och justera i metoden eller lösningen under avtalstidens gång. Bidrag kan användas till att köpa in expertis för att kunna ställa funktionskrav i upphandlingsunderlaget.

Utlysningen riktar sig till upphandlande organisationer som i dialog med näringslivet vill upphandla nya, innovativa, miljömässigt hållbara lösningar inom områdena byggnation, transport, hälsa, vård och omsorg. Vi ser framför oss olika typer av lösningar, i många fall digitala, som kan bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle genom till exempel

- cirkulära materialflöden (plast, textilier, byggmaterial med mera)
- minskad användning av miljö- och hälsofarliga ämnen
- främjad biologisk mångfald
- minskad energiförbrukning
- fossilfria transportsystem

Ett krav är att lösningarna ska upphandlas, implementeras och kunna göra skillnad inom 2–3 år. Detta kommer att följas upp på en gemensam demodag där deltagande projekt ska visa upp sina upphandlade lösningar och demonstrera deras nytta och värde. På demodagen möts upphandlande organisationer och företag som bidragit med lösningar för att ta del av utlysningens resultat.

Jämställdhet är en förutsättning för hållbar tillväxt och återfinns i Agenda 2030, som ett mål i sig men även som ett perspektiv som skall genomsyra arbetet med alla mål. Utlysningen ska därför bidra till en jämställd samhällsutveckling kopplat till två huvudsakliga perspektiv.

En aspekt handlar om att både kvinnor och män på ett jämställt sätt tar del av bidraget, deltar i och har inflytande över projektet. En annan viktig aspekt handlar om att analysera och ta ställning till om det finns jämställdhetsaspekter (kön och/eller genus) som är relevanta inom lösningens problemområde och nyttiggörande.

3 Till vem utlysningen riktar sig

Utlysningen riktar sig till upphandlande organisationer som i dialog med näringslivet vill upphandla innovativa och miljömässigt hållbara lösningar för till exempel byggnation, transport, hälsa, vård och omsorg i syfte att driva på samhällets gröna omställning.

Vad vi med upphandlande organisation

Upphandlande organisationer är organisationer som lyder under upphandlingslagstiftningen. Upphandlingslagstiftningen omfattar Lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF), lagen om upphandling av koncessioner (LUK) eller lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS).

4 Vad vi finansierar

Aktiviteter det går att söka finansiering för

Exempel på aktiviteter det går att söka finansiering för:

- I dialog med näringslivet tydliggöra behoven.
- Ta fram upphandlingsunderlag.
- Planering, design, produktion och validering av prototyper.
- Testning och utvärdering av nya lösningar för användning i egen organisation.
- Spridning av innovationer och arbetsätt.

Bidrag kan användas för att:

- täcka lönekostnader i den egna organisationen
- köpa in expertis för att identifiera, validera och prioritera behov
- köpa in expertis för att föra dialog med näringslivet
- köpa in expertis för att kunna ställa funktionskrav
- köpa in expertis för att leda processen med att genomföra upphandlingen av en innovativ lösning
- köpa in juridisk kompetens för att identifiera möjligheter inom ramen för regelverket
- dela risk med små och medelstora företag så att de inte själva behöver bekosta hela utvecklingsarbetet
- köpa in expertis inom immaterialrätt och avtal

Stödberättigande kostnader och stödgrunder

Generella förutsättningar för att en kostnad ska vara stödberättigande är att den ska:

- Bäras av sökande organisation.
- Vara hänförlig till projektet.
- Ha uppkommit under projektiden.
- Vara fastställd i enlighet med sökandens vanliga redovisningsprinciper och god redovisningssed.
- Vara i enlighet med sökandens interna policys och riktlinjer.

Redovisning av projektkostnaderna ska i bokföringen vara separerad från sökandens övriga transaktioner.

Bidrag till parter som inte bedriver ekonomisk verksamhet beviljas i enlighet med förordning (xxxx:xxxx) med instruktion för x. I dessa fall utgör inte bidraget statsstöd.

Det finns exempel på offentliga organisationer som agerar på en marknad i konkurrens med privata verksamheter, till exempel offentliga fastighetsbolag. I denna utlysning kommer organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet beviljas bidrag med stöd av 2 § p. 2 förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation, det vill säga som stöd av mindre betydelse (*de minimis*-stöd) enligt förordning (EU) nr 1407/2013.

5 Hur stort bidrag kan vi ge?

Den totala budgeten för utlysningen är x miljoner kronor. Maximalt sökt belopp per ansökan är x kronor.

6 Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan

Vi kommer endast bedöma ansökningar som uppfyller följande formella krav:

- Ansökan avser upphandling av innovativa lösningar som kan bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle.
- Sökande utgör en upphandlande myndighet eller enhet (upphandlande organisation). Med upphandlande organisation avses alla organisationer som lyder under upphandlingslagstiftningen.
- Ansökan utformas i enlighet med avsnitt 9.

7 Bedömning av inkomna ansökningar

Potential

- Potential att direkt eller indirekt bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle.
- Projektets bidrag till varaktiga och hållbara förändringar, som inte leder till suboptimeringar eller negativa konsekvenser i andra delar av samhället.
- I vilken utsträckning utmaningen delas av flera aktörer (i och utanför offentlig sektor), och att efterfrågan av nya innovativa lösningar är stor.
- I vilken utsträckning utvecklande företag ges förutsättningar för att sprida och skala lösningar.
- Projektets potential att bidra till ökad jämställdhet.

Aktörer

- I vilken utsträckning projektet har engagerad representation från: a) det verksamhetsområde som ska använda lösningen, b) intern expertis inom upphandling och c) intern innovations- eller utvecklingspersonal.
- I vilken utsträckning projektet är förankrat i ledningen.
- I vilken utsträckning extern expertis som köps in för att bidra i upphandlingen har relevant kompetens för uppdraget.
- Hur väl projektgruppen är sammansatt med avseende på könsfördelning, inklusive engagemang och inflytande.

Genomförbarhet

- Trovärdighet i projektplan och budget, där aktiviteter är kopplade till projektmål, önskade resultat och långsiktiga effekter.
- Trovärdighet i arbetet för att böttna i verksamhetens behov.
- I vilken utsträckning projektet bygger på dialog med näringslivet.
- Trovärdighet i hur funktionskrav och kriterier ska användas i upphandlingen.
- Trovärdighet i processen för att utreda frågan om ägande respektive nyttjande av upphandlad lösning (immateriella rättigheter och avtal).
- Plan för jämställdhetsaspekter inom lösningens problemområde och nyttiggörande.

Hur bedömer vi?

Projektansökningarna kommer bedömas i konkurrens efter kriterierna **potential**, **aktörer** och **genomförbarhet**.

8 Beslut och villkor

9 Så här ansöker ni